

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพของการบริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ศึกษาการบริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนที่มีการพัฒนาศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จต่างกัน และศึกษาเจตคติของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครองของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตอำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่แม่ฮ่องสอนเขต 1 ที่ได้รับการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในปี พ.ศ. 2550 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 12 คน ครูอนามัยโรงเรียน จำนวน 12 คน นักเรียนจำนวน 211 คนและผู้ปกครองจำนวน 211 คน รวมทั้งสิ้น 446 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือ แบบสอบถามสภาพการบริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ปัญหาและอุปสรรค มีเนื้อหาครอบคลุมครอบคลุมความคิดทั้ง 4 ด้าน คือด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านนักเรียน ด้านชุมชน และการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนที่มีการพัฒนา

สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพของการบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ปรากฏผลวิจัย ดังนี้

1.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพของการบริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพส่วนใหญ่มีสภาพการบริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับเป็นจริงที่ด้านผู้บริหารมีการจัดทำแผนกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนงานโครงการ

ให้สอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมสุขภาพทั้งในและนอกโรงเรียน ปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนด มีการดำเนินการเพื่อปรับปรุงให้บรรลุตัวชี้วัดตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินและพบว่าด้านครูมีการร่วมวางแผนการดำเนินการและให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของโครงการส่วนด้านนักเรียนสรุปได้ว่านักเรียนมีจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดและช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมให้สวยงามถูกสุขลักษณะ รับรู้ นโยบายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพของตนเอง ขณะที่ด้านชุมชนนั้นก็มีความคิดที่ดีต่อโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและมีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพและสาเหตุของปัญหาและร่วมวางแผนการดำเนินงาน

1.2 ความคิดเห็นของครูอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพของการบริหารงาน

โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ส่วนใหญ่มีสภาพการบริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับเป็นจริงที่ด้านผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายส่งเสริมสุขภาพให้ครอบคลุมประเด็นสุขภาพที่จำเป็นต่อการสร้างสุขภาพและมีการจัดทำแผนกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมสุขภาพและพบว่าด้านครูนั้นมีการร่วมตรวจสอบ ทบทวน และประเมินผลและมีการนำผลการประเมินมาปรับใช้และปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านนักเรียนสรุปได้ว่านักเรียนมีจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดและช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมให้สวยงามถูกสุขลักษณะขณะที่ด้านชุมชนนั้นก็รับรู้ นโยบายของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและมีเจตคติที่ดีต่อโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพของการบริหาร

โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนที่มีการพัฒนาปรากฏผลวิจัย ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพของการบริหารโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนที่มีการพัฒนาส่วนใหญ่มีสภาพการบริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับเป็นจริง ที่ด้านผู้บริหารนั้นวางแผนการดำเนินงานโดยการกำหนดนโยบายส่งเสริมสุขภาพให้ครอบคลุมประเด็นสุขภาพที่จำเป็นต่อการสร้างสุขภาพและปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนด มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม สร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงานและมีการสรุปผลการทดสอบ ทบทวน และนิเทศงาน ตามองค์ประกอบโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและด้านครูนั้นพบว่าครูมีการร่วมวางแผนการดำเนินการ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนและมีการนำผลการประเมินมาปรับใช้และปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านนักเรียนนั้นสรุปได้ว่านักเรียนมีจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดและช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมให้สวยงามถูกสุขลักษณะและมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพของตนเอง ขณะที่ด้านชุมชนพบว่าชุมชนมีส่วนร่วมในโครงการ หรือกิจกรรมด้านสุขภาพของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและมีเจตคติที่ดีต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาสภาพจริงโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร

โรงเรียนและครูอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สรุปได้ดังนี้

ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย พันธกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายสู่การปฏิบัติ เริ่มจากการมีแผนงานโครงการ / กิจกรรมรองรับนโยบายส่งเสริมสุขภาพ บุคลากรในโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบนโยบายของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มีการบริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างเป็นระบบ มีการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรและนักเรียนในการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการมีสุขภาพที่ดี มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมีการนำผลการนิเทศไปพัฒนางานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ด้านครู มีครูรับผิดชอบเกี่ยวกับโครงการและมีส่วนร่วมในวางแผนการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพ มีการบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการบริหารอนามัยโรงเรียนโดยการตรวจสุขภาพนักเรียน เฝ้าระวังภาวะสุขภาพส่งเสริมการออกกำลังกายและการนันทนาการของนักเรียน จัดชุมนุมหรือกิจกรรมให้แก่นักเรียน มีการทดสอบสมรรถภาพร่างกายและให้คำปรึกษาดูแลติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม ผลการประเมินมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา กิจกรรมให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ด้านนักเรียน ในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน รับรู้และเข้าใจนโยบายของโครงการ ร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพ เป็นผู้นำนักเรียนและช่วยดูแลตรวจสุขภาพให้เพื่อนและให้ตนเอง สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ

ด้านชุมชน ในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพชุมชนเข้ามามีบทบาทในโครงการอย่างมีระบบ แล้วนำข้อเสนอแนะมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นร่วมวางแผนเพื่อกำหนดเป้าหมายสูงสุดที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ของโครงการสู่การปฏิบัติ ร่วมดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ในแผนงานที่วางไว้ ร่วมตรวจสอบทบทวนโดยการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการ โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

จากการเปรียบเทียบ สภาพการบริหาร โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระหว่าง โรงเรียนที่มีความสำเร็จในระดับเหรียญทองและระดับเหรียญเงิน สภาพการบริหาร โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการบริหารงานโครงการโรงเรียนที่มีระดับความสำเร็จต่างกัน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านนักเรียน และด้านชุมชน ซึ่งไม่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการ โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสภาพการบริหาร โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านนักเรียน และด้านชุมชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการ โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยโดยตรงในความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เห็นว่าผู้บริหารมีความสามารถ มีวิสัยทัศน์ ครูจริงจังกับการดำเนินงานโครงการ ผู้บริหารมีการวางแผนการดำเนินงาน ครูมีความรับผิดชอบ ครูเห็นความสำคัญของโครงการ ผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อโครงการ นักเรียนเห็นความสำคัญของโครงการและผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในโครงการ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสภาพการบริหาร โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

4. นักเรียนและผู้ปกครองมีเจตคติไม่แสวงหาเจตคติทางใดทางหนึ่งต่อการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

5. ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางแต่ก็มีปัญหาและอุปสรรคมาก คือ งบประมาณสนับสนุนมีไม่เพียงพอ โรงเรียนมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ ครูมีภาระงานมาก และขาดการนิเทศและติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการ โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพของการบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

จากสภาพการบริหารงานโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ พบว่าผู้บริหารมีการจัดทำ

แผนกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมสุขภาพทั้งในและนอกโรงเรียน ปฏิบัติตามแผนงาน โครงการที่กำหนด มีการดำเนินการเพื่อปรับปรุงให้บรรลุตัวชี้วัดตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินและครูมีการร่วมวางแผนการดำเนินการ และให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของโครงการและนักเรียนมีจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดและช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมให้สวยงามถูกสุขลักษณะ รับรู้นโยบายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพของตนเอง ขณะที่ชุมชนก็มีเจตคติที่ดีต่อโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและมีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพและสาเหตุของปัญหาและร่วมวางแผนการดำเนินงานนั้น ซึ่งสอดคล้องกับกรมอนามัย (2546) ซึ่งได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามหลักการบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพโดยมีการวางแผนดำเนินการและปฏิบัติการตามแผนงาน โครงการที่กำหนด มีการประเมินตนเองและดำเนินงานเพื่อปรับปรุงให้บรรลุตัวชี้วัด มีการตรวจสอบ ทบทวน ประเมินผลและนำผลการตรวจสอบ ทบทวน และนิเทศงานไปใช้ปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการดำเนินงานในโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการ และยังสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545) ซึ่งได้อธิบายแนวคิดของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เกี่ยวกับบทบาทของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพว่า คือ การระดมทรัพยากรจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งที่เอื้ออาทรมีสุขภาพดีทั้งด้านการเรียนรู้ การอยู่อาศัย และการทำงาน อีกทั้งโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพยังมีประโยชน์ต่อนักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ครอบครัว และชุมชนโดยรวม

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนามัยโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพของการบริหารโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนที่มีการพัฒนา

มีสภาพการบริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ผู้บริหารมีการวางแผนการดำเนินงานโดยการกำหนดนโยบายส่งเสริมสุขภาพให้ครอบคลุมประเด็นสุขภาพที่จำเป็นต่อการสร้างสุขภาพและปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนด มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม สร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงานและมีการสรุปผลการทดสอบ ทบทวน และนิเทศงาน ตามองค์ประกอบโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและครูมีส่วนร่วมในวางแผนการดำเนินการ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน มีความนำผลการประเมินมาปรับใช้และปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านนักเรียนพบว่านักเรียนก็มีจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดและช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมให้สวยงามถูกสุขลักษณะและมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพของตนเอง ขณะที่ด้านชุมชนพบว่าชุมชนมีส่วนร่วมในโครงการ หรือกิจกรรมด้านสุขภาพของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและมีเจตคติที่ดีต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพซึ่งสอดคล้องกับกรมอนามัย (2546) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามหลักการบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพโดยมีการวางแผน

ดำเนินการและปฏิบัติการตามแผนงานโครงการที่กำหนด มีการประเมินตนเองและดำเนินงานเพื่อปรับปรุงให้บรรลุตัวชี้วัด มีการตรวจสอบ ทบทวน ประเมินผลและนำผลการตรวจสอบ ทบทวน และนิเทศงานไปใช้ปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการดำเนินงานในโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการ และยังสอดคล้องกับสำนักส่งเสริมกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2547) ที่กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เริ่มจากโดยผู้บริหาร โรงเรียนชี้แจงแก่ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่นสร้างความสนับสนุนของชุมชน และท้องถิ่น จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน และแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาจาก ผู้นำชุมชนจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา วิเคราะห์สถานการณ์ สำรวจสถานการณ์ด้านสุขภาพของ โรงเรียนและชุมชน กำหนดจุดเริ่มต้นในการทำงาน จัดทำแผนปฏิบัติการคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ศักยภาพ และ ประเมินผล ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลสำเร็จ และมีการปรับ แผนงานเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องพัฒนาเครือข่ายระดับท้องถิ่นมีการสนับสนุน การดำเนินงานซึ่งกัน และกันด้วยการสร้างเครือข่ายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

จากการเปรียบเทียบสภาพการบริหารโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระหว่างโรงเรียนที่มีความสำเร็จในระดับเหรียญทองและระดับเหรียญเงิน สภาพการบริหารโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านนักเรียน และด้านชุมชนไม่เป็น ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ แต่ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสภาพการบริหารโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพจากการตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารมีความสามารถ มีวิสัยทัศน์ ครูจริงจังกับการดำเนินงานโครงการ ผู้บริหารมีการวางแผนการดำเนินงาน ครูมีความรับผิดชอบ ครูเห็นความสำคัญของโครงการ ผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อโครงการ นักเรียนเห็นความสำคัญของโครงการและผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในโครงการ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสภาพการบริหารโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของอับราฮัม มาสโลว์ (2551) ที่กล่าวว่า มนุษย์เราทุกคนต่างพยายามดิ้นรนเพื่อต่อสู้จุดมุ่งหมายของตนเองแต่เนื่องจากการที่มนุษย์มีความแตกต่างกัน ฉะนั้นการที่จะได้รับการตอบสนองถึงขั้นไหนย่อมขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษณา เหมะชัย (2544) เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในโรงเรียนต้นแบบของ

ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 6 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานในระดับค่อนข้างสูงและ ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เจตคติของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

นักเรียนและผู้ปกครองไม่แสดงถึงเจตคติทางใดทางหนึ่งต่อการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในระดับเหรียญทองและระดับเหรียญเงิน ซึ่งสอดคล้องกับมูนาห์ (2551) ซึ่งได้ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก (Feeling) และความเห็น (Opinion) ของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นในทางยอมรับ หรือไม่ยอมรับ อันมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งของนั้น บุคคลนั้นหรือสถานการณ์นั้น ขณะที่ กฤษณา ศักดิ์ศรี (2530) ได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของเจตคติ เจตคติเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของบุคคลที่ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทั้งภายนอกและภายในเป็นสิ่งที่ซับซ้อน มีที่มาสลับซับซ้อนเกิดจากการเลียนแบบสามารถถ่ายทอดไปสู่บุคคลอื่น ๆ ได้ เจตคติของบุคคลแต่ละคนจะมีความรุนแรงต่างกันไปและอาจเกิดขึ้นมาจากความมีจิตสำนึก หรือจากจิตไร้สำนึกก็ได้มีลักษณะคงทนยาวพอสมควรกว่าบุคคลจะมีเจตติต่อสิ่งใดได้ต้องใช้เวลาอันใช้ความคิดลึกซึ้งพิจารณาและเฝ้ารอบคอบแล้วจึงเกิดเจตคติต่อสิ่งนั้นและขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคลนั้นด้วย

5. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนวยโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ คืองบประมาณสนับสนุน มีไม่เพียงพอ โรงเรียนมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ ครูมีภาระงานมาก และขาดการนิเทศ และติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรรณิกา ประพันธ์ (2544) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่าปัญหาในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมเสนอแนะให้จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนในทุก ๆ ด้าน ให้เพียงพอ และสอดคล้องกับการศึกษาของกฤษณา เหมะชัย (2544) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครอง ต้องประกอบอาชีพจึงไม่ได้มีส่วนร่วมในบางกิจกรรม การได้รับความรู้ที่แตกต่างกัน ความไม่ต่อเนื่องของครู

ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้ปกครองมีทักษะเชิงวิชาการน้อย และการขาด ความตระหนักในการ ส่งเสริมสุขภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ของการบริหารโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1.1 สภาพของการบริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับเป็นจริง การบริหารโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพควรมีการบริหารอย่างเป็นระบบ และควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินการในประเด็นดังต่อไปนี้ มีการจัดทำ ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของทุกฝ่าย และมีการจัดทำแผนกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับนโยบาย ส่งเสริมสุขภาพทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งการพัฒนาครูให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน คอยดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างจริงจัง และร่วมตรวจสอบ ทบทวน และประเมินผลอย่าง มีการนำ ผลการประเมินมาปรับใช้ และปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ปลุกฝังนักเรียนให้มีจิตสำนึกในการ รักษาความสะอาดและช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมให้สวยงามถูกสุขลักษณะ และรับรู้ นโยบายของ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพของตนเองและส่งเสริมชุมชนในการ สร้างมีเจตคติที่ดีต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และมีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพและสาเหตุ ของปัญหา ร่วมวางแผนการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมในการโครงการหรือกิจกรรมด้านสุขภาพ ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

1.2 การบริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนที่มีการพัฒนา ส่วนใหญ่ปัจจัยที่ส่งผล ต่อความสำเร็จอยู่ในระดับเป็นจริง ในทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการ บริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนที่มีการพัฒนานั้น ได้มีการวางแผนการ ดำเนินการ โครงการกำหนดนโยบายส่งเสริมสุขภาพให้ครอบคลุมประเด็นสุขภาพที่จำเป็นต่อการ สร้างสุขภาพ และมีการจัดทำแผนกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนงานโครงการให้ สอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมสุขภาพ และมีการปฏิบัติตามแผน โครงการที่กำหนด มีการ ดำเนินการเพื่อปรับปรุงให้บรรลุตัวชี้วัดตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน มีการร่วมวางแผนการ ดำเนินงาน และครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน และมีการนำผลการประเมินมาปรับใช้และ ปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องมีจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดและช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมให้

สวยงามถูกสุขลักษณะ และมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพของตนเอง รับรู้นโยบายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และเห็นว่ากิจกรรมของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมีประโยชน์และมีการพัฒนาด้านชุมชน ให้มีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมด้านสุขภาพของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและมีเจตคติที่ดีต่อโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ นอกจากนั้นชุมชนยังมีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพและสาเหตุของปัญหาและร่วมวางแผนการดำเนินงาน ดังนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพจะต้องมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพให้มีสูงขึ้นตามมาตรฐานที่กำหนด

1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพส่วนใหญ่ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จอยู่ในระดับมาก และปัจจัยการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทองและผ่านเกณฑ์การประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเงิน ในภาพรวมไม่แตกต่างกันกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ผู้บริหารต้องมีการพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่มีการร่วมกันกำหนดนโยบายส่งเสริมสุขภาพให้ครอบคลุมประเด็นสุขภาพที่จำเป็นต่อการสร้างสุขภาพ มีการนำผลการตรวจสอบ ทบทวน และนิเทศงานไปใช้ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการดำเนินงานในโครงการหรือกิจกรรม ในปีการศึกษาต่อไป มีการจัดทำแผนกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมสุขภาพ ปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนด มีการสรุปผลการทดสอบ ทบทวน และนิเทศงาน ตามองค์ประกอบโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน และมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม สร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน มีการร่วมวางแผนการดำเนินการ ร่วมตรวจสอบ ทบทวน และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของโครงการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ และดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างจริงจัง รวมไปถึงนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพของตนเองรับรู้นโยบายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และเห็นว่ากิจกรรมของโครงการมีประโยชน์ต่อตนเองและมีจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด ช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมให้สวยงามถูกสุขลักษณะ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการหรือกิจกรรมด้านสุขภาพของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ รับรู้นโยบายของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพและสาเหตุของปัญหาและร่วมวางแผนการดำเนินงาน มีความรู้ความเข้าใจในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลให้นักเรียนปฏิบัติตามสิ่งที่นักเรียนได้รับการฝึกไปจากโรงเรียนเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง และคิดเป็นนิสัยถาวร ร่วมตรวจสอบ ทบทวน และนำผลมาปรับปรุงแก้ไข

1.4 เจตคติของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ พบว่านักเรียนและผู้ปกครองไม่แสดงถึงเจตคติทางใดทางหนึ่งต่อการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ขณะที่ก็มีเจตคติเฉลี่ยอยู่ในระดับดีที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเหรียญทองและระดับเหรียญเงิน แสดงให้เห็นว่าระดับคุณภาพของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพนั้นเกี่ยวข้องกับเจตคติของนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้การบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมีการพัฒนาคุณภาพให้มีระดับคุณภาพที่สูงขึ้นผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพควรมีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้เข้าสู่คุณภาพโดยพิจารณาประเด็นที่แตกต่างกันเพื่อแก้ไขจุดบกพร่องก่อนอย่างเป็นขั้นตอนและเรียงลำดับความสำคัญจำเป็น ซึ่งจะดึงใช้ความร่วมมือจากบุคลากรชุมชนและสาธารณสุข เข้าไปมีส่วนร่วมกันพัฒนา มีการเชื่อมโยงการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ส่วนโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเหรียญทองจะต้องรักษาสถานภาพและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการประเมินในครั้งต่อไปอย่างจริงจังและมีการประเมินอย่างเป็นระยะที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี สกัลด์ส์ (2530) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะที่ลักษณะของเจตคติว่าเจตคติเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของบุคคลที่ไม่ใช่เป็นสิ่งที่คิดขึ้นมาแต่กำเนิดเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สถานการณ์และเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทั้งภายนอกและภายในและมีที่มาสลับซับซ้อนเจตคติ อาจเกิดจากการเลียนแบบ และสามารถถ่ายทอดไปสู่บุคคลอื่นๆได้ เจตคติมีตั้งแต่พอใจอย่างยิ่ง ปานกลาง จนถึงไม่พอใจอย่างยิ่ง เจตคติของบุคคลแต่ละคนจะมีความรุนแรงต่างกันไปอาจเกิดขึ้นมาจากความมีจิตสำนึกหรือจากจิตไร้สำนึกก็ได้บุคคลแต่ละบุคคลย่อมมีเจตคติต่อบุคคล สถานการณ์สิ่งเดียวกัน แตกต่างกันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคลนั้น

1.5 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพจะสนองความต้องการของทุกฝ่ายได้ดีและจะเป็นส่วนช่วยในการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพให้มีระดับที่สูงขึ้นนั้น ผู้บริหารจึงต้องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะตรวจสอบ ทบทวนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเกี่ยวกับการขาดการประสานงานระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดงบประมาณสนับสนุนมีไม่เพียงพอโรงเรียนมีจำนวนบุคลากร ครูมีภาระงานมากรวมไปถึงขาดการนิเทศ และติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สุขภาพขาดความสามัคคีในเพื่อนร่วมงาน ทั้งนี้เพื่อการยกระดับคุณภาพโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพให้สูงขึ้นตามมาตรฐานที่กำหนด

2. ข้อเสนอแนะ การทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเชิงลึก โดยการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อวิเคราะห์การบริหารงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยจำแนกกลุ่มตามสภาพความพร้อม สภาพแวดล้อมที่ตั้งและสภาพปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบต่อโรงเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทุกโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่